

Arbeids- og
sosialdepartementet

Allmenngjøring av tariffavtaler

Eli Mette Jarbo

Framtidens tariffavtaler, Fafo 30. november 2015

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v

LOV-1993-06-04-58

- Tariffnemnda kan treffe vedtak om allmenngjøring av lønns- og arbeidsvilkår i en landsdekkende tariffavtale.
- Vedtak kan treffes hvis det er dokumentert at utenlandske arbeidstakere samlet sett har dårligere lønns- og arbeidsvilkår sammenliknet med hva norske arbeidstakere har.
- Det er de største arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene som er part i landsdekkende avtaler som kan kreve avtalene allmenngjort.
- Tariffnemnda fastsetter forskrifter som gjelder som ufravikelige minstevilkår innenfor forskriftenes virkeområde.

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v

LOV-1993-06-04-58

- Tariffnemnda = frittstående forvaltningsorgan underlagt forvaltningslovens regler
- Fem medlemmer: tre nøytrale, herunder leder, en fra arbeidstakersiden (LO) og en fra arbeidsgiversiden (NHO)
- Per i dag gjelder det 8 allmenngjøringsforskrifter: byggfag, skips- og verftsindustrien, jordbruk, fiskeforedling, renhold, elektrofagene, godstrafikk og turbuss.

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v.

LOV-1993-06-04-58

- På høring som lov om minstelønn i 1992
- Til Stortinget som lov om allmenngjøring av tariffavtaler
- Formålsbestemmelsen kom inn under Stortingsbehandlingen:

Lovens formål er å sikre utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har. Dette for å hindre at arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som samlet sett er påviselig dårligere enn hva som er fastsatt i gjeldende landsomfattende tariffavtaler for vedkommende fag eller bransje, eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke.

Om Tariffnemndas praksis

- Første sak: begjæring i desember 2003 – vedtak i oktober 2004 – tre tariffavtaler for sju petroleumsanlegg på land
- Begjæringen: store deler av tariffavtalenes bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår, inkl ferie
- Forskriften: minstelønn, utenbystillegg, arbeidstid og overtid, reise, kost og losji, og krav til standard på innkvartering
- Begjæring i juni 2006 – vedtak i november 2006 – byggfag i hele landet – arbeidstid forsvant ut
- Seneste sak: begjæring i august 2014 – vedtak i mai 2015 – tariffavtale for persontransport med turbil
- Begjæringen: minstelønn, tillegg for helligdager, kost og losji
- Forskriften: minstelønn, kost og losji

Lovendringer

- Ny formålsbestemmelse:

Lovens formål er å sikre utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har, og å hindre konkurransevridning til ulempe for det norske arbeidsmarkedet.

- Dokumentasjonskravet inn i egne bestemmelser:
  1. For vedtak må Tariffnemnda finne det *dokumentert at utenlandske arbeidstakere utfører eller kan komme til å utføre arbeid på vilkår som samlet sett er dårligere enn det som gjelder etter landsomfattende tariffavtaler for vedkommende fag eller bransje, eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke.*
  2. Ved begjæring må det dokumenteres at det er *grunn til å tro at lovens vilkår er oppfylt.*
  3. Ikke krav om å fremlegge dokumentasjon ved begjæring om videreføring av en allmenngjøringsforskrift
- Hvis det skal allmenngjøres vilkår som er regulert i annen lov, f.eks. arbeidstid – kreves særskilt begrunnelse.
- Tilsyn og sanksjoner

Avslutning

- Arbeidsinnvandring fra Europa ser ut til å ha blitt et varig innslag i norsk arbeidsliv.
- Det er stor konsentrasjon i enkelte bransjer – i stor grad der allmenngjøring er tatt i bruk.
- Evalueringer og andre undersøkelser tyder på at innstillingen til allmenngjøring er positiv og at det norske arbeidsmarkedet i større grad har forblitt slik vi ønsker at det skal være – enn om vi hadde vært uten allmenngjøring.
- Diskusjoner og meningsbrytning er naturlig og viktig for, for Norges del, en såpass ny og fremmed ordning.